

Onderzoeksprotocol

Kindmonitor 0-12 jaar 2018

Maart 2018

Protocol 'Kindmonitor 0-12 jaar 2018'

Korte titel	Kindmonitor 0-12 jaar 2018
Versie	1.0
Datum	06-03-2018
Hoofdonderzoeker/uitvoerder (per organisatie)	<i>Team Epidemiologie</i>
Opdrachtgever	<i>Directie GGD Fryslân</i>

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	4
2. Introductie en aanleiding	5
3. Doel	5
4. Opzet van de studie	5
5. Studie populatie	6
Populatie (basis)	6
Inclusie criteria	6
Exclusie criteria	6
6. Methoden	6
Vragenlijst	6
Onderzoeksprocedure	6
Terugtrekken van deelnemers	6
Statistische analyse	7
7. Privacy en ethische aspecten	7
Regelgeving die van toepassing is	7
Verloting	7
Klachten	7
Opvang (ouders van) kinderen n.a.v. het invullen van de vragenlijst	7
8. Administratieve procedure en publicatie	8
Opslaan van gegevens en documenten	8
Wijzigingen in het protocol	8
Algemene rapportage	8
Publicatiebeleid	8
Bijlage 1: Onderwerpen en indicatoren	9

1. Samenvatting

Rationale: GGD 'en hebben de wettelijke plicht om inzicht te verwerven in de gezondheidssituatie van de bevolking (Wet Publieke Gezondheid (WPG), art 2, lid 2a en 2b). Om aan deze wettelijke taak uitvoering te geven verzamelen GGD 'en informatie onder kinderen.

Doel: Het onderzoek beoogt betrouwbare informatie te verzamelen over kinderen t.a.v. gezondheid en daaraan gerelateerde factoren, ten behoeve van het lokaal gezondheidsbeleid.

Opzet van de studie: Het betreft een observationeel vragenlijstonderzoek.

Onderzoeksgroep: Kinderen van 0-12 jaar waarvan de ouders/verzorgers wordt gevraagd een vragenlijst over hun kind in te vullen.

Belangrijkste onderwerpen: In het onderzoek worden vragen gesteld over achtergrondkenmerken (leeftijd, geslacht, etc.), de lichamelijke en psychische gezondheid, leefstijl, leefomgeving.

Risico's ten gevolge van deelname aan het onderzoek: Ouders beantwoorden vragen over hun kind op vrijwillige basis. Er vinden geen medische handelingen of lichamelijk onderzoek plaats. Het risico ten gevolge van deelname aan het onderzoek is nihil.

2. Introductie en aanleiding

GGD 'en hebben op basis van de WPG de taak inzicht te geven in de gezondheid van de bevolking van hun werkgebied. Dit onder meer ter ondersteuning van het gezondheidsbeleid van gemeenten. Om aan deze taak te voldoen voert GGD Fryslân verschillende monitors uit onder diverse doelgroepen van de bevolking: kinderen, jongeren, volwassenen en ouderen.

In dit onderzoeksprotocol wordt de opzet van het onderzoek beschreven, alsmede de procedures die hieraan verbonden zijn. Speciale aandacht wordt besteed aan de wijze waarop de privacy van deelnemers wordt beschermd (zie hoofdstuk 8 en 9).

3. Doel

- Het bij 0-12 jarige kinderen verzamelen en analyseren van gegevens over gezondheid en daaraan gerelateerde factoren met als doel de ontwikkeling of bijsturing van gemeentelijk beleid, zoals gezondheidsbeleid, jeugdbeleid, alsmede GGD beleid en beleid van andere publieke instellingen.
- Het kunnen vergelijken van de gezondheid van kinderen in gebieden en gemeenten met gegevens uit de gehele regio en eventueel (delen van) Nederland.

4. Opzet van de studie

Begin 2018 worden de gemeenten en andere relevante partijen geïnformeerd over de Kindmonitor onder 0-12 jarigen. Een steekproef van ouders met kinderen tussen de 0 en 12 jaar wordt uitgenodigd om aan het onderzoek mee te werken. De inlogcodes voor de vragenlijsten worden in maart 2018 verzonden. Het invullen van de vragenlijst duurt ongeveer een half uur. Een of beide ouders vullen een elektronische vragenlijst in die via internet beschikbaar wordt gesteld. De ouders ontvangen hiervoor een eigen unieke code. De vragenlijst wordt anoniem ingevuld. Bij de laatste herinnering wordt ook nog een papieren vragenlijst toegestuurd, zodat ook ouders die niet digitaal willen of kunnen invullen ook de mogelijkheid krijgen om deel te nemen.

De vragenlijst is zoveel mogelijk samengesteld uit standaard vraagstellingen uit de lokale en nationale monitor jeugdgezondheid.

Nadat voldoende ouders de vragenlijst hebben ingevuld, worden de gegevens verwerkt en geanalyseerd. Er wordt verwacht dat van vrijwel alle gemeenten een betrouwbaar beeld kan worden gegeven over de gezondheid van hun jeugdige inwoners. Tevens is gemeenten de mogelijkheid geboden voor een kleinere gebiedsindeling te kiezen. Hierover zijn nadere afspraken gemaakt.

De gegevens worden op uniforme wijze geanalyseerd, op basis van programma's (syntaxen) die zijn ontwikkeld. Ook wordt er een rapportagestramien ontwikkeld om snel en efficiënt rapportages voor gebieden en gemeenten te kunnen opstellen, zowel digitaal als schriftelijk.

5. Studie populatie

Populatie (basis)

Alle (ouders/verzorgers van) kinderen van 0-12 jaar in het werkgebied van GGD Fryslân.

Inclusie criteria

(Ouders/verzorgers van) 0-12 jarige kinderen nemen op vrijwillige basis deel.

(Ouders/verzorgers van) 0-12 jarige kinderen zijn woonachtig in het werkgebied van GGD Fryslân.

Exclusie criteria

Geen.

6. Methoden

Vragenlijst

Het streven is om tot een basislijst te komen waarin zoveel mogelijk dezelfde onderwerpen en vragen voorkomen als bij de vorige meting in 2015. Dit wordt gedaan om een zo goed mogelijke vergelijking te kunnen maken. Daarnaast zijn in overleg met gemeenten nog een aantal vragen toegevoegd.

Een overzicht van de onderwerpen in de vragenlijst is opgenomen in bijlage 1. Alle vragen zijn zo veel mogelijk gebaseerd op landelijke standaarden die in het kader van de monitor Jeugdgezondheid zijn ontwikkeld. Ook voor overige vragen wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van gevalideerde vragen.

Onderzoeksprocedure

Voor de afname van de vragenlijst wordt gebruik gemaakt van de technische infrastructuur van Mediad Data BV. Dit onderzoeksbureau maakt gebruik van een internetapplicatie waarin (ouders/verzorgers van) kinderen met een inlogcode toegang kunnen krijgen en hun vragenlijst kunnen invullen.

(Ouders/verzorgers van) kinderen ontvangen een unieke en anonieme inlogcode. Deze inlogcode geeft toegang tot het invullen van een vragenlijst. Na beëindigen van het invullen wordt de vragenlijst afgesloten en is het niet meer mogelijk om de afzonderlijke antwoorden in te zien of te wijzigen. Wel wordt na het beantwoorden van de vragen nog een gezondheidsadvies gegeven met tips.

(Ouders/verzorgers van) kinderen krijgen bij de laatste herinnering ook de mogelijkheid om de vragenlijst schriftelijk in te vullen en terug te sturen. Deze vragenlijsten zullen met behulp van scanapparatuur worden verwerkt door Mediad Data BV.

Terugtrekken van deelnemers

Deelnemers kunnen zich tijdens het invullen van de vragenlijst terugtrekken uit het onderzoek. Omdat gegevensverzameling anoniem plaatsvindt is het niet mogelijk om zich achteraf uit het onderzoek terug te trekken.

Statistische analyse

De verzamelde gegevens worden verwerkt tot beschrijvende analyses. Hierbij kan weging plaatsvinden. Er worden vergelijkingen gemaakt tussen scores van het gebied of gemeente en referentie-gegevens en gegevens uit eerdere onderzoeken.

7. Privacy en ethische aspecten

Regelgeving die van toepassing is

In de Kindmonitor 0-12 jaar worden geen gegevens verzameld of vastgelegd die herleidbaar zijn tot individuele personen, zonder dat daarbij onevenredige tijd of inspanning voor noodzakelijk is. Om anonimiteit te garanderen dient de mogelijkheid tot spontane herkenning zo veel mogelijk te worden uitgesloten. Het onderzoek wordt uitgevoerd volgens de gedragscode Gezondheidsonderzoek met gegevens, vastgesteld door de Federatie Medisch Wetenschappelijke Verenigingen (FMWV) in oktober 2003 (www.federa.org). Deze richtlijn is in april 2004 geaccepteerd door het college bescherming persoonsgegevens. Conform paragraaf 3.1 verricht de onderzoeker geen handelingen met de bestanden waarmee de onderzoeker de identiteit van de deelnemers kan herleiden.

Resultaten worden zodanig gerapporteerd dat er geen enkele herleiding tot individuele personen mogelijk is (zie hiervoor hoofdstuk 9).

Met deze waarborgen worden de gegevens op basis van de Wet Bescherming Persoonsgegevens anoniem verzameld. Daarom vindt geen melding van het onderzoek plaats in het register van het college bescherming persoonsgegevens.

Verloting

Onder de mensen die deelnemen aan het onderzoek, worden cadeaukaarten verloot: 1x € 250,- / 1x € 150,- / 1x € 75,- en 5x € 25,- per stuk.

Klachten

Klachten ten aanzien van de uitvoering van het onderzoek, bejegening van (ouders/verzorgers van) kinderen kunnen worden gericht aan GGD Fryslân (zie hiervoor www.ggdfryslan.nl).

Klachten aangaande de privacy kunnen ook worden gericht aan het college bescherming persoonsgegevens of aan de federatie medisch wetenschappelijke vereniging (www.federa.org).

Opvang (ouders van) kinderen n.a.v. het invullen van de vragenlijst

Hoewel de vragenlijst niet belastend is om in te vullen, is het natuurlijk mogelijk dat (ouders van) kinderen n.a.v. het invullen meer informatie willen of hulp gaan zoeken. Hiervoor kan altijd contact worden opgenomen met GGD Fryslân.

8. Administratieve procedure en publicatie

Opslaan van gegevens en documenten

De gegevens van het onderzoek worden tijdelijk opgeslagen op de servers van Mediad Data BV.

Nadat alle vragenlijsten zijn ingevuld worden de gegevens overgedragen aan GGD Fryslân. De GGD is beheerder van die gegevens die betrekking hebben op inwoners van de eigen regio. Aanvullende analyses van provinciale en lokale overheden, die passen binnen de doelstelling van het onderzoek kunnen worden uitgevoerd door de GGD of samenwerkingspartners. In eerste instantie hebben alleen onderzoekers van GGD Fryslân toegang tot de gegevens. Degenen die toegang hebben tot de onderzoeksgegevens zijn op de hoogte van dit onderzoeksprotocol en houden zich aan de afspraken die hierover zijn gemaakt t.a.v. het bewaken van de privacy en het bewerken van gegevens.

Voordat de gegevens worden geanalyseerd, wordt het bestand opgeschoond. Bewerking van de gegevens heeft alleen betrekking op het verwijderen of herstellen van technisch-logische onjuistheden in de gegevensset. Er vindt geen manipulatie van de ruwe data plaats.

De gegevens van de Kindmonitor 0-12 jaar 2018 zullen worden bewaard om in de toekomst vergelijkende analyses te kunnen verrichten. Er is geen datum vastgesteld waarop de gegevens moeten worden vernietigd.

Het onderzoeksprotocol is beschikbaar bij GGD Fryslân en kan door deelnemers worden ingezien.

Wijzigingen in het protocol

Alle substantiële wijzigingen in het onderzoeksprotocol worden ter kennis gebracht van de projectleider en de opdrachtgever.

Algemene rapportage

Binnen een jaar na de start van het afnemen van vragenlijsten (maart 2018) wordt door GGD Fryslân een openbaar eindrapport gepubliceerd. Op een nader te bepalen tijdstip wordt voor iedere gemeente (en haar nader bepaalde gebiedsindeling) een openbare rapportage opgesteld met de belangrijkste uitkomsten voor deze gemeenten.

In alle rapportages worden geen gegevens opgenomen die zouden kunnen leiden tot identificatie van individuele deelnemers.

Publicatiebeleid

In principe zijn alle hiervoor genoemde publicaties openbaar.

Bijlage 1: Onderwerpen en indicatoren

Ervaren gezondheid

- Percentage 0-12 jarigen waarvan de ouders de gezondheid van hun kind als goed (heel goed en goed), matig (gaat wel) en slecht (niet zo best of slecht) beoordelen.

Chronische aandoeningen

- Percentage 0-12 jarigen met één of meer langdurige of chronische aandoeningen in de afgelopen 12 maanden;
- Percentage 0-12 jarigen zonder een langdurige of chronische aandoening in de afgelopen 12 maanden;
- Percentage 0-12 jarigen met een langdurige of chronische aandoening waarvoor men onder behandeling staat van een arts;
- Percentage 0-12 jarigen met een belemmering in het dagelijks functioneren als gevolg van één of meer langdurige of chronische aandoeningen in de totale indexpopulatie.

Psychosociale gezondheid

- Percentage 3-jarigen en 4-12 jarigen dat een verhoogde score heeft op de totale probleemscore SDQ.

Schoolverzuim

- Percentage 4-12 jarigen dat in de afgelopen 4 weken dat er school was wegens ziekte thuis is gebleven;
- Percentage 4-12 jarigen dat in de afgelopen 4 weken dat er school was wegens een andere reden dan ziekte thuis is gebleven.

Voeding

- Percentage 1-12 jarigen dat dagelijks water/thee zonder suiker drinkt;
- Gemiddeld aantal glazen per dag water/thee zonder suiker;
- Percentage 1-12 jarigen dat dagelijks zoete drankjes drinkt;
- Gemiddeld aantal glazen per dag zoete drankjes;
- Percentage 1-12 jarigen dat elke dag ontbijt;
- Percentage 1-12 jarigen dat elke dag fruit eet;
- Percentage 1-12 jarigen dat elke dag groente eet.

Buitenspelen

- Percentage 2-12 jarigen dat dagelijks buiten speelt;
- Percentage ouders/verzorgers van 2-12 jarigen dat tevreden is over de mogelijkheden voor buitenspelen in de buurt;
- Percentage ouders/verzorgers van 2-12 jarigen dat de buurt (on)kindvriendelijk vindt.

Bewegen en sporten

- Percentage 0-4 jarigen dat wekelijks of dagelijks beweegt in groepsverband;

- Percentage 4-12 jarigen dat 5 dagen per week lopend of fietsend naar school gaat;
- Percentage ouders/verzorgers van 4-12 jarigen dat de weg tussen huis en school veilig vindt;
- Percentage 4-12 jarigen dat een zwemdiploma heeft;
- Percentage 4-12 jarigen dat geen zwemdiploma heeft en geen zwemles en schoolzwemmen heeft;
- Percentage 4-12 jarigen dat wekelijks sport bij een club, vereniging of sportschool;
- Percentage 4-12 jarigen dat dagelijks minstens één uur beweegt;
- Percentage 4-12 jarigen dat sport bij een sportvereniging.
- Percentage ouders/verzorgers van 4-12 jarigen waarvan het kind minder sport en beweegt dan gewenst.

Ouderschap en opvoedingsondersteuning

- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat tevreden is over hoe de opvoeding verloopt;
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat voor advies of steun terecht kan bij familie/vrienden;
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat genoeg mensen om zich heen heeft waar een beroep op gedaan kan worden indien nodig;
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat zich gesteund voelt door de (ex-)partners;
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat wel eens met andere ouders praat over het opvoeden van kinderen;
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat zich zeker voelt als ouder;
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen met voldoende eigen tijd naast de opvoeding;
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat goed voor zijn/haar kinderen kan zorgen;
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat wel eens met de (ex-)partners praat over ouderschap.
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat advies vraagt aan familie/vrienden;
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat advies vraagt aan professionals;
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat (vaak) hulp/advies vraagt aan verschillende personen/instanties (uitgesplitst).

Sociale media en beeldschermgebruik

- Percentage 8-12 jarigen dat actief is op de sociale media;
- Percentage ouders/verzorgers van 8-12 jarigen dat de activiteiten op sociale media volgt;
- Percentage ouders/verzorgers van 8-12 jarigen dat gesprekken voert met het kind over het gebruik van sociale media;
- Percentage ouders/verzorgers van 8-12 jarigen dat merkt dat hun kind weinig buiten speelt en/of beweegt als gevolg van beeldschermgebruik.
- Percentage ouders/verzorgers van 8-12 jarigen dat merkt dat hun kind weinig face-to-face contacten heeft als gevolg van beeldschermgebruik;
- Percentage ouders/verzorgers van 8-12 jarigen dat merkt dat hun kind vaak lichamelijke klachten heeft als gevolg van beeldschermgebruik.

Roken en alcohol

- Percentage 0-12 jarigen dat in huis aan sigarettenrook wordt blootgesteld;

- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat rekening houdt met rookgedrag in het bijzijn van het kind.
- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat rekening houdt met het alcoholgebruik in het bijzijn van hun kind;
- Percentage ouders van 8-12 jarigen dat met hun kind gesproken heeft over alcoholgebruik.

Pesten

- Percentage 4-12 jarigen dat in de afgelopen drie maanden gepest is;
- Locatie waar 4-12 jarigen gepest worden.

Weerbaarheid

- Percentage 4-12 jarigen dat een lage weerbaarheid heeft;
- Percentage 4-12 jarigen dat door ouder/verzorger weerbaar gevonden wordt.

Seksuele vorming

- Percentage ouders/verzorgers van 8-12 jarigen dat met hun kind gesproken heeft over onderwerpen met betrekking tot seksualiteit.

Mondzorg

- Percentage 2-12 jarigen dat jaarlijks voor controle naar de tandarts of mondhygiënist gaat;
- Percentage 2-12 jarigen dat tweemaal daags de tanden poetst.
- Percentage ouders/verzorgers van 2-12 jarigen dat tweemaal daags de tanden van hun kind poetst.

Lengte en gewicht

- Percentage 2-12 jarigen dat overgewicht heeft (BMI, zelfrapportage);
- Percentage ouders van 2-12 jarigen dat vindt dat kind onder/overgewicht heeft.

Slapen

- Percentage ouders van 0-12 jarigen dat vindt dat kind voldoende slaap krijgt;
- Percentage ouders van 0-12 jarigen dat ervaart dat kind slaapproblemen heeft.

Armoede (financiële situatie)

- Percentage 0-12 jarigen dat opgroeit in een huishouden dat geen enkele moeite, geen moeite, enige moeite of grote moeite heeft met rondkomen;
- Percentage 0-12 jarigen waarvan minimaal één ouder/verzorger betaald werk heeft.

Gezinssamenstelling

- Percentage dat bij de vader en moeder woont in de totale indexpopulatie 0-12 jarigen
- Percentage dat bij de vader of moeder en een vriend(in) hiervan woont in de totale indexpopulatie 0-12 jarigen;
- Percentage dat afwisselend bij de vader en moeder (co-ouderschap) woont in de totale indexpopulatie 0-12 jarigen;
- Percentage dat deel uitmaakt van een éénoudergezin in de totale indexpopulatie 0-12 jarigen;
- Percentage dat niet in gezinsverband woont in de totale populatie 0-12 jarigen.

Opleiding ouders

- Percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen met een laag, midden1 en midden2 en hoog opleidingsniveau.

Woonomgeving

- percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat woonomgeving (helemaal) niet kindvriendelijk vindt
- percentage ouders/verzorgers van 0-12 jarigen dat voorzieningen, die zijn gericht op kinderen van 4-12 jaar, mist in de buurt